

Den gråa Schäferhunden - "ett museiföremål"?

Just i dom sydligare länderna Europas  r den gråa färgen hos den Tyska Schäferhunden - speciellt hos anhängare av dom så kallade "H gavelslinjerna"- inte speciellt omtyckt. Varför det  r så, kan jag inte bedöma. Men jag skall ändå försöka att röja undan dessa fördomar lite gran.

Det  r inte meningen att göra varje l sare av denna artikel nu inom en halvtimme till en "Fan" av den gråa färgen. Men jag vill försöka att framställa på ett allmänt f rst eligt sätt, **varför och hur gråa hundar kan användas meningsfullt inom avel.**

Under rubriken rasbeskrivning f r den tyska Schäferhunden hittar vi beskrivningen av tillättna färger.

Svart med rödbruna, bruna, gula till ljusgråa tecken. Svart enfärgat, grå med mörkare skiftningar, svart sadel och mask. Obetydliga, små vita tecken på bröstet liksom mycket ljus insida på benen  r tillåten men ej önskvärt. Nostryffeln måste vara svart hos alla färgvarianter. Avsaknad av mask, ljus eller stickig ögonfärg liksom ljusa eller vitaktiga tecken på bröst och benens insida, ljusa klor och r d svansspets skall bedömas som pigmentbrist. Underullen skall vara ljusgrå. Vit färg är inte tillåten.

Jag vill inte fördjupa mig här i de genetiska f rggrundlagen. Det kan l sas efter t.ex. hos "Schleger"

I mina framställningar kommer jag, när det gäller svart-gula, svart-r da eller svart-bruna hundar, för enkelhetens skull, alltid säga svart-brun.

Färgen Grå beskriver man enligt de olika sätt att betrakta den gråa färgen.

Alla följande variationer gäller som "grå", där mer eller mindre ljusa kinder och ljusare partier på insidan av benen ingår.

Färgen "Grå"

- grå (varggr )**
- grå-svart**
- svart-grå**
- grå-brun**
- grå-gul**
- grå med m rka skiftningar**
- grå med skiftningar, mask**
- mörkgrå, mask**
- grå, brun-svart med skiftningar**
- grå-brun med svarta tecken på benen och t r**
- grå, bruna tecken på huvud och ben, mask**
- mörkgrå,  l**
- mellangrå**
- ljusgrå**
- blekgr **

Fram till mellangrå är alla variationer önskvärt inom avel och det finns ingenting att invända, utom när det uppträder mycket ljusa kinder och mycket ljusa ben.

Skulle man diskutera skillnaderna mellan dessa olika beteckningar för den grå färgen kommer man snart fram till att det finns stora meningsskiljaktigheter. De upplistade skillnader i beskrivningen av den grå färgen hittar man sedan i stamtavlan.

Ser man den hund, som färgbestämms vid ID-märkningen, igen efter tre år, så kan uppmärksammas att den ursprungliga färgbeteckningen många gånger inte stämmer längre.

Exempel

Av den grå-ljuskula valpen med ålstreck blev en djup mörkgrå-brun hund.

Och så tvärtom:

Av den mörkgrå-brun skiftande valpen blev det en grå-gul hund.

Denna i första hand ej så klara utvecklingen är inte så sällan som man i början vill tro.

Säker är i alla fall att den gråa Schäferhunden får sina slutgiltiga färger i regel först med sitt tredje levnadsår.

Med hänsyn till mina avelserfarenheter tror jag mig kunna påstå att man kan utläsa, ur hur utpräglad masken är, eller vid utsidan av öronen, hur den framtida svartandelen hos en grå hund kommer att vara.

I detta samband dyker frågan upp:

När är en hund grå?

Färgen brukar man lägga fast direkt efter födseln. Vid denna tidpunkt skall det vara definierad om en hund är svart, svart-brun eller grå.

Så här ser dessa valpar ut senare:

Många gånger f r jag frågan, när en vuxen svart - gul hund utan stängt sadel dyker upp, varifrån kommer hos denna hunden den gråa färgen.

Denna hunden är inte gråa, han har bara ingen hel enfärgad sadel.

Det är faktiskt verkligen så att en grå - gul hund i denna ålder många gånger knappast g r att urskilja från en svart - gul hund som inte har en enfärgad sadel.

Man kan inte i något fall försöka att genom korrektur av f rgangivelsen på registreringsbevisen att göra en gråa hund av denna, f r han  r ingen - jag menar naturligtvis - ingen gråa.

Och denna hund kan naturligtvis garanterat inte förbättra pigmenteringen, då det inte är någon gråa hund.

Varmed vi har kommit till det första stora retningstemat:

 r den gråa schäferhunden verkligen den pigmentf rb ttraren?

Man skall verkligen inte förfalla i den illusionen att den gråa schäfern förbättrar som genom trolleri pigmentet med ett slag och det i en population där man över årtionden har föredragit svart - bruna till röda eller ljusgula hundar.

Det är naturligtvis inte eller bara begränsat möjligt.

I speciella fall kan man uppnå snabba förändringar genom den gråa schäfern, men till det kommer vi senare.

Båda färger, den svart - bruna som också den gråa har en sak gemensam:

När man utan eftertanke och utan målinriktning parar dessa färger med varandra kommer man att få ljusare färger i båda fall mer eller mindre graverande.

Denna uppljusningen uppträder mer när man använder en mycket frekventerad hane - som inte själv behöver vara så ljus.

Ingår man t.ex. efter varje tredje eller fjärde parning med svart - brun en meningsfull förbindelse med en grå, eller tvärtom, efter flera gråa en förbindelse med en svart - brun hund in så kommer det **inte till pigmentförlust**.

Många gånger påstår man att en bra pigmenterad svart - brun föräldrardel som själv har en grå förälder, förärver bättre pigmentering inte bara till dom gråa avkommor. Eller att grå parad med grå alltid ger ljusare grå.

Enligt mina erfarenheter är detta i regel rätt. Men så allmän kan man inte bedöma arvsföljden, inte heller med den förklaringen att i en population där 95 % svart - bruna hundar förekommer, den gråa faktorn i arvsmassan förbleknar. Precis motsatsen är fallet.

Genom en fortlöpande svart - gula arvsföljd uppträder en konsolidering, en förtätning av den svart - gula tillståndsformen av en gen, vilken man skulle kunna jämföra med fortlöpande inavel och därmed försvagar genens vitalitet - bra pigmentering.

Den gråa genen kan i detta fall inte försvagas p g a att den i en svart - gul förbindelse inte används.

Därmed baserar ärvtligheten av pigment - nästan som ärvtligheten av långhår - på bestämda regler.

Parar man en renarvig partner i svart - brun (för den fall att en sådan finns) med en renarvig grå partner (också mycket sällan) skulle avkommornas färg ligga mellan föräldrardjuren. I detta exempel skulle teoretiskt valparna kunna ha följande färger: grå - brun, grå - svart, grå - brun med mörka skiftningar eller grå - svart med skiftningar.

Som redan antyds är - åtminstone för mig - ingen hane känd som till mer än 100 av sina avkomlingar har dominerande lämnat i arv sin svart - bruna färg, naturligtvis i förbindelser med en grå tik. Också den dominant grå förärvande hund (jag personligen känner tyvärr ingen) skulle sin färg "grå" lämna till alla sina avkommor - också till de efter en svart - brun tik.

Den dominant grå förärvande hund har en stor fördel, han är renarvig i korthår (Stockhaar),

det betyder han får inga långhår. Skulle en dominant grå förärvande hund vara känd så skulle det vara en väg att minska långhårproblemet.

Ingen behöver nu vara förskräckt och tro att man för alltid är bunden vid den gråa färgen om man använder en grå hund i avel. Det är total fel. För att :

Ärftligheten av den gråa färgen är dominant och inte rezessiv.

Det betyder - och det är absolut säkert: Bara om minst en förälder vid parningstillfället är grå kan man få gråa valpar.

Ur en parning svart - brun med svart - brun kommer det alltid att bli svart - bruna valpar. Det spelar ingen roll hur många förfäder av de svart - bruna föräldrardjuren som har varit gråa. Skulle det dyka upp en grå valp vid denna förbindelsen så har i alla fall en grå hane direkt medverkat vid parningstillfället.

Däröver finns det inga tvivel !

Däremot kan ur en förbindelse grå med grå dyka upp valpar med svart - brun eller till och med helsvart färg. Detta  r inte heller så sällan, då den svart - bruna färgen och den svarta färgen förärver sig **rezessiv**.

Exempel:

Ingen som använder en grå hane eller en grå tik till avel,  r för alltid bunden vid den gråa färgen. Jag säger detta medvetet provokativt - då man många gånger verkligen så argumenterar.

Parar man en svart - brun tik med en grå hane så blir valparna i medel 50% gråa och 50% svart - bruna. Använder sedan denna Uppfödare bara de svart - bruna avkomma till avel, kanske bara för att han inte tycker om gråa hundar, och parar dessa bara med svart - bruna partner så kan **aldrig mer förekomma en grå valp**.

Fördelen, med att man använder en grå hund en gång i avel,  r att man under kort tid höjer svartandelen hos utg ngsmodellen.

Fel väg, och det  r den v g, som jag har iakttagit många gånger,  r följande:

Uppfödaren med en extrem ljus tik tänker på en sista räddning - **en Grå hund måste fram**, och denna gråa hanen skall ställa allt i ordning igen. Allt detta som denna uppfödaren har missat genom många generationer.

Hans tikar har övervägande.....

- ljusa klor
  - ingen utpräglad mask
  - röd svanstopp
  - inte hel svart sadel
  - ljusa ögon
  - ljusa läppar, ljust tandkött
  - ljusa undersidor på tassarna också på sommaren
  - lite färg på huvudet
  - vita hår i öronen
  - ljusa insidor vid benen
  - många gånger kan man hitta alla dessa brister på en och samma tik
- och uppfödaren tänker nu:

Simsalabim - en grå hane- och allt är bra igen.

Ibland är det också så , men bara ibland.

Och sen är det dessa uppfödare som är förespråkare av den Tesen :

Grå skall förstärka pigmentet? - allt bara snack!

Universalreceptet för bra pigment har inte blivit skriven än. Den meningsfulla insatsen av gråa avelsdjur är säkerligen en bra väg att nå dit.

Vill man förbättra pigmentet så måste man beakta arvs gången. Där finns det olika möjligheter, om man ur statistiken vet hur det avelsdjuret förärver.

Följande parningar är möjligt:

För att förbättra t ex pigmentet hos en svart - gul schäferhund, kan man gå två vägar.

Man parar en svart - gul tik (med svagt pigment) med en grå eller kraftigt pigmenterat svart - brun hane, som har föräldrar som stammar ur växelvis grå och svarta förbindelser.

Detta är dom säkraste pigmentförbättrarna.

Det spelar ingen roll om det är hanen eller tiken som har den ena eller andra färgen. I kullen med en grå far kommer det att finnas gråa valpar och svart - bruna med bättre pigment. I kullen efter en svart - brun far finns det naturligtvis bara svart - bruna valpar.

En grå avelspartner som över flera generationer (på far - och modersidan) uteslutande blev framavlade ur gråa hundar förärver mindre bra pigment i grå som också i svart - brun.

Parar man en svart - gul tik (med svagt pigment) med en grå renarvig , dvs dominant hane så blir det bara gråa valpar i olika variationer. I medel skulle nu teoretiskt 50 % vara renarvig för grå och 50 % spaltarvig. Då man vill förbättra den svart - gula färgen, kan man nu para över dessa 50 % spaltarviga gråa avkommor. Dessa paras med svart - gula hundar. Denna förmendliga omväg är mödosam men har fördelen att man förstör bandbredden av de gråa djuren och får på detta sätt ett större urval i avelsmaterial.

Denna andra väg är i dagens läge svårt att genomföra då det - i alla fall mig - ingen dominant grå förärvande hane är känd. Försöket att avla fram en renarvig grå hund skulle mig personligen intressera. Fast om han sedan inte skulle komma till insats i avelsarbetet p g a de fördomar mot den gråa färgen som finns, skulle det vara ganska frustrerande.

Den intresserade uppfödaren ställer sig nu frågan varifrån den renarvig grå förärvande hanen får sin arvs massa ifrån. För att kunna fastställa detta behöver man inte gå långt tillbaka om föräldradyren är gråa och i hänsyn till färgen är spaltarvig, därav följer att det bara är den första parningsmöjligheten som kan komma i fråga, varvid 25 % av valparna är renarvig gråa.

Die Vererbung der grauen Farbe:

Folgende Paarungen sind möglich:

1. Vater (spalterbig) Grau in Variationen		Mutter (spalterbig) Grau in Variationen oder schwarzbraun
25 % reinerbig grau wolfsgrau	Kinder: 50 % spalterbig grau in Variationen	25 % reinerbig in schwarzbraun untereinander
also 75 % grau		
2. Vater (dominant aus der Statistik) Grau (wolfsgrau)		Mutter schwarzbraun
50 % reinerbig grau (wolfsgrau)	Kinder:	50 % spalterbig grau in Variationen
alle Kinder grau		
3. Vater (dominant wolfsgrau)		Mutter (dominant wolfsgrau)
Kinder: alle 100 % ige reinerbig wolfsgrau dominant		

Kanske ett exempel ur eget "kök".

Min hane "Flick von Arlett" – ingen grå hund - har med sina fyra hittills visade Avelsgrupper visat, att han förärver sin utpräglade pigmentering - särskild på huvudet - till stor del dominant.

Denna förmåga att till och med, med dom ljusaste tikarna uppnå en tydlig pigmentförbättring är att hänföra till hans "gråa" härstamning från modersidan.

Yago v. Wildsteiger Land	Eiko v. Kirschtal	Uran v. Wildsteiger Land	Irk v. Arminius	
			Palme v. Wildsteiger Land	
		Xitta v. Kirschtal	Lasso di Val Sole	
	Quina v. Arminius			Nimi v. Kirschtal
		Xaver v. Arminius	Lasso di Val Sole	Wilma v.d. Kisselschlucht
		Palme v. Wildsteiger Land	Nick v.d. Wienerau	Fina v. Badsee
Ursa von Arlett	Joker v. Arlett	Uran v. Wildsteiger Land	Irk v. Arminius	
			Palme v. Wildsteiger Land	
		Katze v.d. Wienerau	Canto v. Ammerlandeck	
	Medea v. Aducht			Era v.d. Wienerau
		Aramis v. Allamo	Quai v.d. Boxhochburg	Moni v. Haus Eyll
		Wilma v. Patersweg	Igor v. Hylligen-Born	Gitta v. Patersweg

Genom att denna hane själv är svart-brun kan han (som alla andra svart-bruna hanar) uteslutande med en grå partner få gråa valpar. Så länge han blir parat med en svart-brun tik blir han - till och med vid inavel på en grå föregångare – uteslutande far till svart-bruna valpar.

Så sett finns det också för uppfödare som absolut inte vill använda gråa hundar den möjligheten, att över en grå tik (dvs. hennes svart-bruna valpar), att få en pigmentförbättring för den egna kenneln.

Förutsättningen är naturligtvis också här att denna tik härstammar ur växelvis gråa och svartbruna förbindelser.

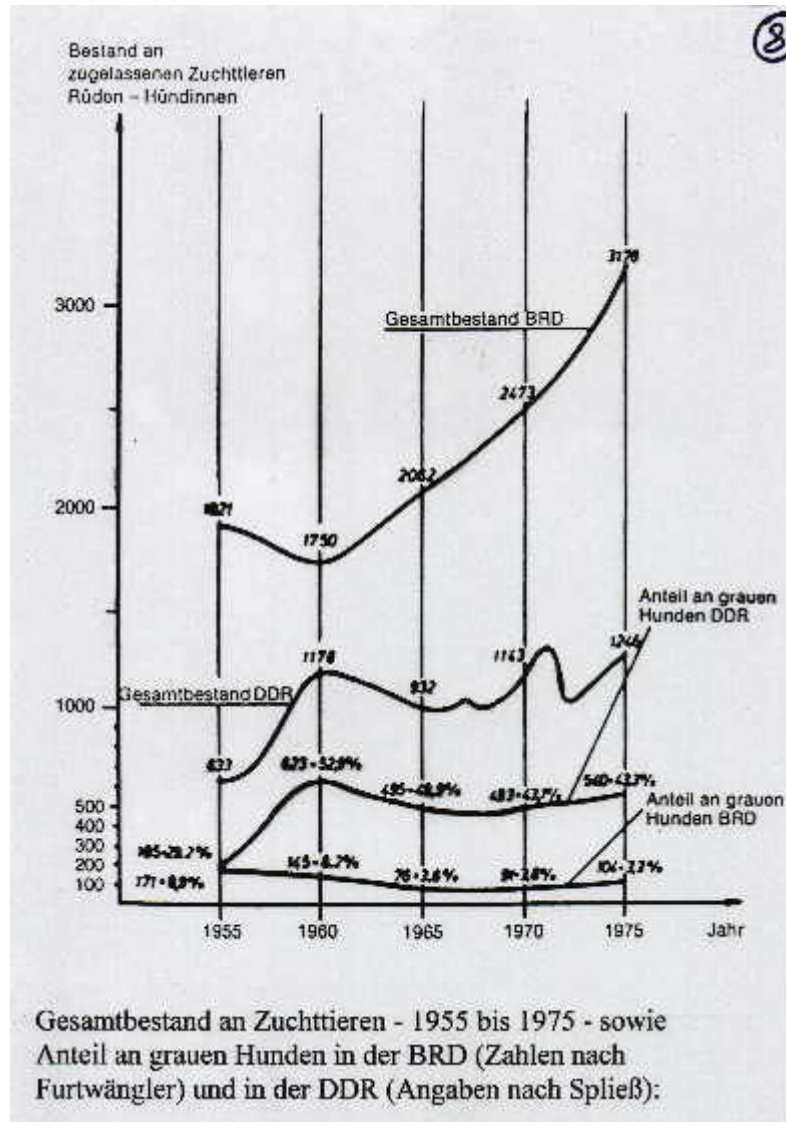

Dessa tre hanar stammar från kullar efter Flick och mycket olik pigmenterade tikar.

1. Från en ljus til
2. Från en normal pigmenterad tik
3. Från en mycket bra pigmenterad tik

Vid dessa exempel kan man se att tikens pigmentering inte visar sig bärande.

Här skulle jag vilja framföra några statistiska siffror i samband med gråa hundar.

Detta diagram visar hela beståndet på avelsdjur under en tid på 20 år, som också andelen av gråa hundar. Iögonfallande är här jämförelsen mellan BRD och det före detta DDR.

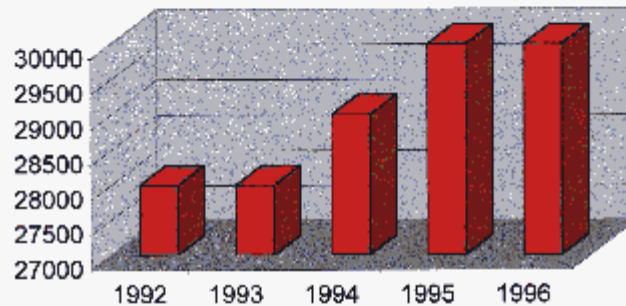

Verein für Deutsche Schäferhunde (SV) e.V.

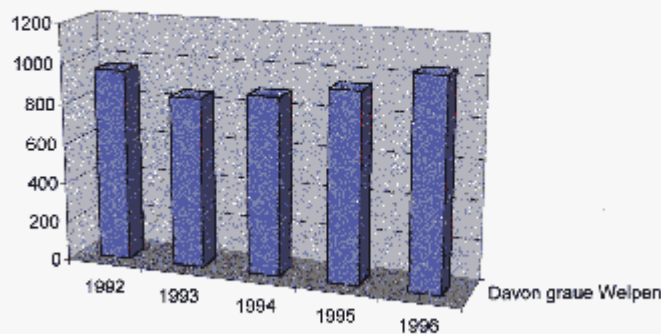
ANTEIL DER GRAUEN WELPEN AN DEN ZUCHTBUCHEINTRAGUNGEN

	ZB-Eintragungen gesamt	Davon graue Welpen	in %
1992	28000	962	3,44%
1993	28000	854	3,05%
1994	29000	890	3,07%
1995	30000	949	3,16%
1996	30000	1048	3,49%

ZB-Eintragungen gesamt

Graue Welpen

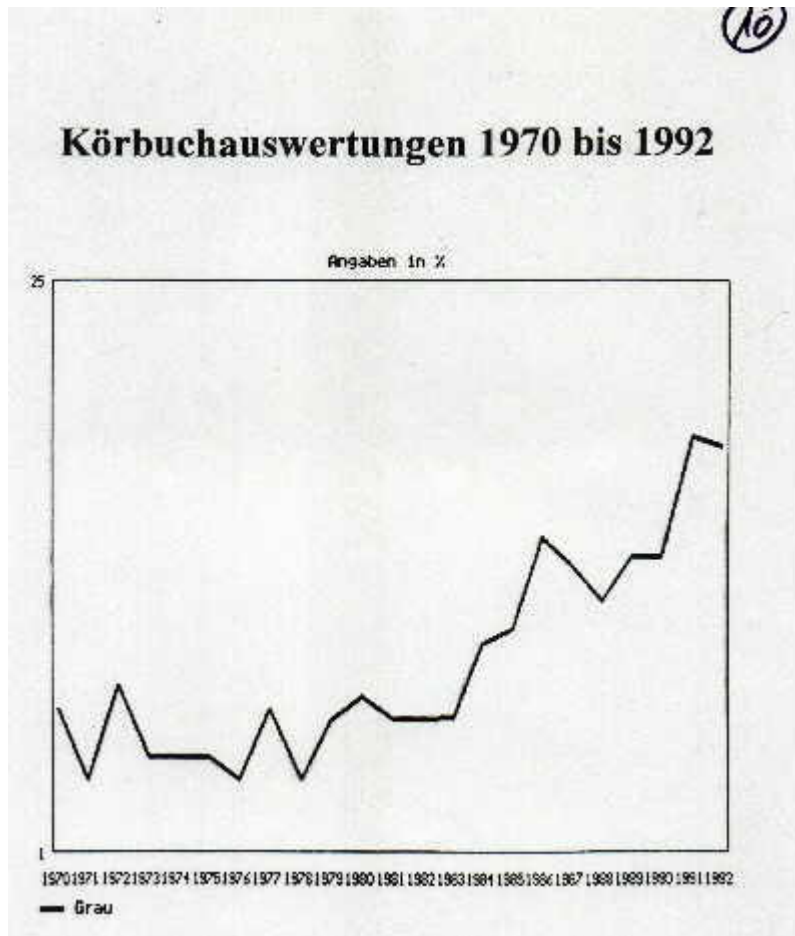

Erstellt von: SV-IG/GD10

Graue Welpen

Erstellt am: 17.12.1996

Dessa nyckeltal visar andelen gråa valpar i "Zuchtbuch" införda de senaste 5 åren. Också när det finns en liten procentuell stegring att förteckna, är de absoluta siffrorna fortfarande bara liten. Jämförd 1992 med 1999 blev bara 80 gråa valpar mer registrerad. Vid dessa siffror ska man ta hänsyn till att dom har tagits över färgangivelsen "grå", variationerna har man inte tagit hänsyn till. Dessa siffror skall aktualiseras inom kort.

Detta kurvdiagram visar antalet gråa hundar som har framförts vid korningar från 1970 till 1992. Den enorma stegringen från 1990 – 1991 är – så tror jag – att hänföra till öppningen av muren. Också på den högsta nivån ligger andelen fortfarande under 20 %. I medeltal ligger andelen gråa hundar på korningar (tyska avelskorningar) vid ca 5 %.

Denna statistik visar andelen gråa hundar som har deltagit vid segerprov mellan 1975 och 1993. Här ligger siffrorna i medel vid 25 % och vid högsta nivån vid 50 %. Detta står naturligtvis inte i någon relation till andelen registrerade valpar.

Med detta föreligger teoretiskt beviset f r påståendet:

Gråa hundar  r belastbarare  n svart-bruna (!?!)

Varvid vi har hamnat vid nästa stridstema:

Det finns alltid diskussioner över värde och ov rde av en färg i hänsyn till bruksvärdet.

Att den gråa hunden skulle vara bestasbarare än den svart-brune  r grundläggande fel, tycker jag.

Jag tänker att den högre andelen av gråa hundar i Bruks, hellre skulle jag vilja säga inom hundsport - kanske har uppst t enligt följande:

F r brukssporten var och  r färgen i grunden inget kriterium att välja hund. Valet, efter färg kan bero på följande filosofi: Har den kända hundföraren X och den lika kände hundföraren Y en grå hund som blir framgångsrik så sätter det igång en spiral. Har dessa hundar verkligen förutsättningar att prestera bra i brukset - och detta  r fixerad genom föräldrardjuren - används dessa hundar mer till avel.

Uppfödare och köpare reagerar och draget efter dessa "farstypiska" valpar blir större.

Samma spiral sattes kanske igång med svart - bruna hundar t.ex. Bodo och Bernd vom Lierberg.

Att färgen inte spelar någon roll inom brukshundsporten, när man tittar på poängen, har säkerligen bidragit till att man inom brukshundavel inte har utvecklad några fördomar för eller emot en speciell färg. (Gäller detta också för Sverige ?) översättarens anmärkning.

Ur mina egna erfarenheter kan jag bara göra anmärkningar över egenskaper som **kanske** har samband med den gråa färgen.

Notera väl att detta är inga påståenden som är allmän bevisat - och jag tror - att ingen än har undersökt dessa påståenden vetenskapligt.

Jag arbetar aktivt med hunduppfödning sedan 1978 också med gråa hundar. Mina urvalsprinciper gentemot mina valpar utesluter val efter färg. När jag avgör vilken valp, ur en kull, jag skall föda upp, föredrar jag den valpen som har följande egenskaper (rangordnad efter prioritet)

Urvalsegenskaper

-hög vitalitet

-bra lekdrift

-temperament

-bra schäfer - uttryck

-kraft och innehåll

-harmoni i rörelserna

-bra ryggöverföring

-färg ?????? eller bättre: pigmentering

Olikheter, som jag har uppmärksammat under 20 års tid och eventuell **skulle kunna** stå i samband med den gråa färgen, börjar redan vid födseln.

Jag ber läsaren här vid intresse eller om det finns andra erfarenheter att klä dessa i ord, så att man genom läsarbrev eller diskussioner kan byta kunskaper med varan.

Jag poängterar än en gång att jag bara pratar om fenomen som jag har iakttagit under min tid som uppfödare. Jag pratar här uteslutande om hundar ur min egen uppfödning.

lögonfallande hos gråa djur mot svart - bruna:

Födelsevikten är i regel i genomsnitt något högre än hos svart - bruna valpar.

Vitaliteten är också tydligen högre.

Dödligheten under de första 10 dagar är betydligt mindre.

Vikten vid öronmärkning är oftast högre (Tätowiergewicht - Tyskland)

Hos valpar och vuxna hundar är värmekänsligheten mindre. Man kan se detta på prov och utställningar.

Mottagligheten för eksem är mindre

Ljusa klor har jag inte sett en ända gång

Ofta förekommande svarta fläckar på eller under Tungan

Ljusa läppar eller ljust tandkött har jag aldrig sett

Vita hår i öronen är mycket sällsynt

Nästan alla gråa tikar och dom flesta som har gråa föräldrardjur kräker upp mat åt sina valpar - ganska fantastiskt

Sen några punkter där det inte finns skillnad mellan gråa och svart - bruna hundar - väl märkt ur mina egna erfarenheter

Inga skillnader:

-livslängd

-anfällighet för sjukdomar

-arbetsviljan

-belastbarhet

Till slut än en populär väg till (skenbar) pigmentförbättring

Igen och igen och tyvärr allt för många gånger ser man att några "speciellt klyftiga" uppnår pigmentförbättring genom raffinerad använd kemi.

Jag måste medge att det inte alltid är så lätt att upptäcka denna typ av manipulation med en gång. Tydligen finns det också här redan riktiga "experter".

Den personliga besvikelsen som jag känner här, är att dessa utställare eller uppfödare inte ser sin egen återvändsgränd och vid sina avelsplaner har glömt eller förtränger, den verkliga färgen hos sin hund?

Denna typ av manipulation är nämligen inte bara en manipulation på hunden själv. Gör man så med en hane som används flitig i avel är detta i mina ögon grovt oansvarig och skadar långfristig hela schäferrasen.

Kanske skulle den ene eller andre av dessa specialister fundera över att uppnå pigmentförbättringar genom avelsarbete.

**Det vore verkligen otroligt synd, om den gråa Tyska Schäferhunden i
2. århundert av rasens existens skulle förtvina som museiföremål.**

**Den "gråa" Tyska Schäferhunden förtjänar akceptans !
.....inte bara i sin egenskap som pigmentförstärkare !**

Färg - mångfald betyder gen - mångfald!

Gen - mångfald betyder vitalitet och friskhet !

Åsikter, frågor, egna erfarenheter osv till detta tema intresserar mig och andra "Fans" av den "gråa" färgen hos den tyska schäferhunden.

Skriv gärna i gästboken eller skicka mail till: vandorssen@arlett.de